ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 601 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ, 1898 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 10–22 7 ՔԻՄԱՋ՚ԻԼ ԱԽ՚ 1316 10 ԹՐՐՈՆ՚ԼՎ՚ 1314 Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 601

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻԼԶԱՆԴ ՓԷԶԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅՕԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

"բյուզանթիոն"
ایجنجیلری وسیاسی غزته، صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
بوزانت کچیان
مطبعه دارالاره خانی باب عالی جاده سنده ۲۳-۲۵ نومرو لی دائره ده مقامنده در

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ.՝ ՄՕՏԵՆ ԴԻՏՈՒԱԾ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՄԱԼԻՆ

Անոնք որ պատեհութիւն ունեցան մօտէն դիտելու Վիլհելմ կայսրն իր կ. Պոլիս այցելութեան առթիւ՝ ա՛լ աւելի հաստատուեցան այն գաղափարին մէջ զոր կազմած էին Ն. Կ. Վեհափառութեան փիլիքական ու բարոյական նկարագրին նկատմամբ, իր գերդաստանին վրայ խօսող գրքերուն ու լրագրերուն ընթերցումով, և իր հրապարակային և անհատական տարբերութիւն հետազօտութիւնով:

Վիլհելմ Բ.ի ներքին կամ արտաքին քաղաքականութեան վրայ ինչ որ ալ գրած ըլլան գերման ընդդիմադիր խմբակներու լրագրերն, ամենքն ալ համամիտ գտնուած են սա՛ կէտի վրայ թէ երիտասարդ կայսեր նկարագիրն յոյժ բաղադրեալ և վերին աստիճանի չհաղթգիտ, ուսումնասիրութեան արժանի նկարագիր մ՚է:

Երեք տարբեր ազդեցութիւններէ, ժառանգական երեք տարբեր տարրերէ կազմուած է Ն. Կ. Վեհափառութեան նկարագիրն.—Ազդեցութիւն պապուն՝ Վիլհելմ Ա.ի, ազդեցութիւն իր հօր՝ Ֆրետերիք Գ.ի, և ազդեցութիւն իր մօր, Վիքտորիա–Ֆրետերիք կայսրուհւոյն:

Իր մեծանուն պապէն, Վիլհելմ Բ. ժառանգած է զինուորական ձիրքերը, վարչական հակումներն, ինքնակալութեան մեթոտները: Իր ողբացեալ, վաղամեռիկ, պատուական հօրմէն ժառանգած է ներքացեալ իմացականութիւնն, ուսման, յառաջդիմութեան սէրը: Եւ այն գերազանց մօրմէն, այն գերընտիր կնոջմէն, Ֆրետերիք այրի կայսրուհիէն Վիլհելմ Բ. ժառանգած է գեղարուեստասէր միտքը, բնութեան վրայ զմայլող, պատկերներն ու հնութիւնները սիրող, պատմական ուսումնիրէն և հնագարեան վայրերէն համ առնող սիրտը:

Այս երեք տարբեր ժառանգութիւններ ալ որոշակի երեւցած են ու կ՚երեւին Վիլհելմ Բ.ի անհատական, ընտանեկան և հանրային կամ քաղաքական կեանքին այնեւալ պարագաներուն, յիշատակելի կամ մոռնալի հանգամանքներուն մէջ:

Մեք, օտարականք, առ հասարակ Վիլհելմ Բ.ի հանրային կեանքը միայն գիտենք: Ուստի, իր վրայ կ՚ուսումնիրենք առաւելապէս իր պապուն իշխանութեան առաջին տարիներն յիշեցնող հանգամանքները: Բայց պէտք է ընթերցող ըլլայ օրուան գերման թերթերուն, որք կ՚արձանագրեն Վիլհելմ Բ.ի ներքին քաղաքականութեան դէպքերն և ներքին կեանքին պարագաներն ալ, հասկնալու համար թէ իր հօր և մօր ազդեցութիւնք ո՛րքան զգալի են իր վրայ:

Թողունք այն կէտեր ուր Վիլհելմ Բ. աւելի կ՚նմանի իր մեծ–հօր, և առնունք, այսօր, այն կէտեր ուր աւելի կ՚նմանի իր հօր և իր մօր:

Ֆրետերիք Գ. սակաւօրեայ կայսեր Օրագրութիւններէն և իր մտերիմներու կողմէ հրատարակուած կենսագրական ծանօթութիւններէն իմացանք թէ իր անդրանիկ որդւոյն Վիլհելմի ծնունդն ո՛րքան կարեւոր դէպք մը թուած էր այն խղճամիտ իշխանին. թէ ո՛րքան խնամ տարած է անոր բարւոք կրթութեան. թէ ո՛րքան աշխատած է մեղկացուցիչ տպաւորութիւններէ հեռի կրթելու զնա. թէ ի՛նչպէս յանձն առած է ժողովրդական դպրոց մը դնել՝ օր մը գահաժառանգ իշխան, գուցէ վեհապետ ըլլալու սահմանուած պատանին, որպէս զի կրթուելի հասկ ազգային և ժողովրդային ոգիով, ան. ան: Հետեւապէս, Վիլհելմ Բ. կրթուեցաւ իշխանի մը համար խոսել սեպուած կրթութեամբ մը, յամենայնի հպատակելով հանրային դպրոցի մը գերմանական խիստ կանոններուն ու մարզանքներուն, համահաւասար ուրիշ քաղաքացի տղաքներու:

Մէթոտաւոր կրթութեան հետ միասնալով վերին աստիճանի սուր իմացականութիւն մը, որ իրեն կուգար թէ՛ հոհենձոլլերեան գծէն [հօր կողմէ,] թէ՛ Հանովերեան անգլիական գծէն[Վիքտորիա Թագուհիէն,] և թէ՛ մանաւանդ՝ Սաքս–Քոպուրկ–Կոթայի գծէն, [Ալպէրտ իշխանէն, հայր Ֆրետերիկ կայսրուհիին, և ամուսին Վիքտորիա Թագուհիին Անգլիոյ,] Վիլհելմ Բ. յաղողակս ուսաւ գերմաներէն, անգլիերէն, ֆրանսերէն, լատիներէն, յունարէն, իտալերէն, և ոչ սակաւ առւսերէն, նաեւ նկարչութիւն, երաժշտութիւն, քերթողական արուեստ, զինուորական արուեստ և... նաւային ճարտարագիտութիւն: Գերման բանակին իրեն համար գաղտնիք չունի այսօր. զի առաջին կարգի զօրավարի մը չափ ուսած է զինուորականութիւնն և ի գործ դրած է՝ 10 տարեկանին մէջ սկսած ըլլալով դինուորական ծառայութեան: Ա.յս է արդէն պատճառն որ իր անդրանիկ զաւակն ալ 10 տարեկանին մէջ զինուոր գրեց: Գերման Նաւատորմն ալ, զոր ուրիշ ո՛ և է աշխարհային առարկայէ աւելի կ՚սիրէ, չունի գաղտնիք իրեն համար: Թէեւ ինք չէ ծովակալն. իր եղբայր Հայնրիխ իշխան է ծովակալն, որ այժմ կ՚գտնուի Չինու ջուրերուն մէջ, բայց ինք ծովակալի մը չափ ուսումնասիրած է ամենայն ինչ որ կ՚վերաբերի գերման նաւատորմին, և տեսնելով որ իր վեհապետ դիրքն իրեն չի ներեր ծովու վրայ հրամայարար պաշտօն վարելու, Նաւատորմին նկատմամբ իր սէրն ու յարումն արտայայտած է՝ առանձինն մշակելով և կատարելագործելով նաւային գծագրիչի ու ճարտարապետի արուեստն, այնպէս որ այսօր կարգ մը մարտանաւեր իսկապէս իր յատկացիներուն համեմատ կ՚ծրագրուին ու կ՚շինուին:

Իր պարապոյ ժամերուն մէջ հայրենասիրական տաղեր կ՚յօրինէ, որոց եղանակն ալ ինք կ՚շինէ: Իր մօրմէն ժառանգած է ջերմագին սէր եւ նշանաւոր յարմարութիւն նկարչութեան եւ երաժշտութեան: Արդէն Վիքտորիա Թագուհիին ամէն ազջիկներն ալ ազնկ նկարիչ և քոյր երաժիշտ են, բաց ի կոնստանի խանձուկիկ Հէլէնէ իշխանուհիէն, [Շլէզվիկ–Հոլշտայնի Քրիստիէն իշխանին կնոջմէն], որ նկարչութենէն և երաժշտութենէն զատ կարեւորութիւն տուած է... խոհարարութեան և ասեղնագործութեան, և իր ամէն ճառերուն մէջ խորհուրդ կուտայ անգլիացի մայրերուն որ եթէ իրենց աղջիկներն երջանիկ ընել կ՚ուզեն և տոհ և զուարթ փեսաներ ունենալ, հոգ տանին կանուխէն իրենց աղջիկներուն ձեւել, կարել և կերակուր եփել սովրեցնելու:

Վիլհելմ Բ. իր քաղաքական հայեացքներուն զմայլելի կերպիւ կ՚պատշաճեցնէ կ՚ծառայեցնէ իր նկարչական եւ երաժշտական ձիրքերը: Կ՚նկարէ քաղաքական պատկերներ, օրինակի համար՝ «Դեղին Վտանգը» [Չինեւաբարեական ենթադրեալ արշաւանքն եւրոպայի վրայ մատնանիշ ընելու համար արեւմտեան ազգերուն]: Կ՚երգէ և կ՚նուագէ գերման Տոյտիղներուն ապագայ յաղթանակներն, օրինակի համար՝ առ Էգիր [գերման չաստուածն ծովերուն] տաղովը:

Բրուսիոյ մէջ հանրային կրթութեան, գեղարուեստի և գրականութեան մեծ պաշտպանն է Վիլհելմ Բ.: Համալսարանական ամէն կարեւոր խընդիրներ յոյժ կ՚շահագրգռեն զինք: Հանրային կրթութեան զարգացման ճամբուն մէջ ամէն նոր քայլ, ամէն յառաջդիմութիւն, դնահատութեան, գովեստի, քաջալերութեան խօսք մը, մրցանակ մը, պարգեւ մը կ՚ելլէ իրմէ: Ջ՚վակներ կ՚պարտէ, և հետաքրքիր է վարկերեան երաժշտութեան օտար երկիրներու մէջ գտած ընդունելութեան: Թատերական ամէն նորութիւն, մանաւանդ ամէն նոր Օբէրա, թատրոնի մէջ կ՚գտնէ զինք, և երբ խաղը կամ թատերագուածն յաջողած է, փափկաճաշակ, արուեստասէր հասարակութիւնն առաջին գնահատութիւնը կ՚սպասէ կայսրէն, որ չի թերանար ատոր:— Իր արքայական օթեակին մէջ անշուշտ պիտի հրաւիրուին յաջող դերասանն, մեծ երաժիշտը, կամ քիմ–պանն, դերձանի երգչուհին, կամ ճարտար կատակերգուն, և կայսեր ու կայսրուհւոյն հրապարակային գովեստին պիտի արժանանան: Եթէ ճամբորդութեան մէջ է, ինչպէս տարւոյն 11 ամիսներն, անշուշտ Շուէյտի սարերէն, բեւեռամերձ ծովերէն, Նորվեկիոյ ֆիւրդներէն, կամ Թուրինկեան անտառաց խորէն, կայսերական հեռագիր մը պիտի գայ հասնի՝ վերջին արարուածէն ետքը կարդացուելու և ծափահարուելու համար:

Ասանկ վեհապետ մը, լի երիտասարդական կորովով, զոր անդադար մրցանքներ ա՛լ աւելի կ՚առուգացնեն հանապազ, լի հայրենասէր ոգիով. և իր հայրենիքին համար մեծամեծ ձեռնտմութիւններով, անշուշտ ամենամեծ դժ՚ա՛ էն Տէրութեան համար: Ֆրանսացիք եւս կ՚խոստովանին թէ ուրիշ ազգերու համար օգուտ ունենայ թէ ոչ, իր ազգին համար զօրութեան և ազդեցութեան մեծ տարը մ՚է այսպիսի վեհապետ մը:

Ընտանեկան կեանքի մէջ յոյժ երջանիկ եղած է Վիլհելմ Բ.: Իր լաւագոյն կողմը կրնայ նկատուիլ իր անհատական և ընտանեկան կեանքին անսոգիւտ մաքրութիւնն, օրինակելի կարգաւորութիւնն ու կանոնաւորութիւնը: 21 տարեկանին ամուսնացաւ, 22 տարեկանին մէջ ունեցաւ իր անդրանիկն, և յաջորդաբար վեց մանչ և մէկ աղջիկ զաւակ ծնան իրեն: Վիքտորիա–Աւկուստա կայսրուհիին իբրեւ Վիլհելմ Բ.ի ամուսին ընտրութիւնն ի սկզբան քաղաքական հաչիւով մ՚էր թէեւ,—այն է՝ Շլեզվիկ–Հոլշտայնի Դքսութեան վրայ իրաւունք ունեցող Տունն հաշտեցնելու համար այն Դքսութիւնն իւրացնող Բրուսիոյ Տան հետ,—բայց երբեմն աշխարհային հաչիւի վրայ հիմնուած ամուսնութիւնք յոյժ երջանիկ կ՚ըլլան ի վերջոյ, եւ Վիլհելմ Բ.ի ամուսնութիւնը փառաւոր ապացոյց մ՚է այս ճշմարտութեան: Ո՛չ ումիք գաղտնիք է Գերմանիոյ մէջ թէ այր և կին յոյժ սիրով են. և գերման ընտանեկան բարոյականի է՛ն հիանալի նմոյշը կ՚ներկայացնեն Հանգուցեալ Կայսրուհին գերման հասցիկնոջ [տանտիկնոջ] ընտիր մէկ օրինակն է, ամուսնական, մայրական, ընտանեկան ամէն առաքինութիւններով օժտուած, որ ինքզինք նուիրած է իր քաղցրէ և գեղեցիկ զաւկներուն կրթութեան և բարօրութեան: Վեց մանչերն ալ զինուոր են կամ պիտի ըլլան [մէկը՝ նաւազ]: Հայրերնին իրեն հետ չի պատցներ զանոնք — մի միայն՝ որպէս զի ընդհատած չըլլայ անոնց ուսումնքը: Զարքաշ կ՚մեծնան վեցն ալ, հասարակ զինուորի վարժութիւններ կ՚ընեն, և ամենքն ալ իրենց սպայական աստիճաններէը մէկիկ մէկիկ պիտի ստանան, կամաց կամաց: Եթէ դպրոցական ուսմանքին աւարտեն, պիտի արձակուին աշխարհ մեծ դպրոցին մէջ, պիտի ճամբորդեն մէկ մէկ երկիր, մէկ մէկ ովկիանոս, և իրենց հօր ճամբորդութիւնները լեցուող սիւնակներն օր մ՚ալ պիտի լեցուին վեցեքին իշխաններուն ուղեւորական չահատակութիւններովը: Այսպէս ծրագրած է իրենց Օգոստ. հայր:

Ի՞նչ է, ուրեմն, այս ուժով նկարագրի տէր երիտասարդ ինքնակալին մեծ խոչընդոտն: — Ապագան միայն գիտէ: Բայց իր հպատակները վստահ են որ երբ պատերազմ ծագի, Վիլհելմ Բ. գերման բանակին էն կարող հրամանատրն եւ էն կտրիճ զօրականը պիտի երեւի առաջին գծերուն վրայ. թէ գերման մարտանաւեր իր յատկագծերուն համեմատ պիտի չարժին, և վեր պիտի բռնեն միշտ արծուենիշ դրօշը թէ քանի որ ողջ է Վիլհելմ Բ., Ալզաս–Լոռէն ետ պիտի չտրուի Ֆրանսայի, և թէ խաղաղութեան ժամանակ ալ, Գերմանիա, այսպէս թէ այնպէս, պիտի չդադրի տարածուելէ, ծաւալելէ, ընդարձակուելէ աշխարհի մէջ: Ա՛յս է ահա է՛ն յիշատակելի դէպքերէն մին ի վերջ ժ՚ամուրուն: Ո՛րպիսի խնդութեան մէջ, որ հնագոյն անդրագոյն իր նախալեզուովն, իր ոչխարն ալ ոչխարի կերպով կ՚ուրախանայ երբ տէրը կ՚ուրախանայ, կամ կու կ՚ուրախանայ երբ տէրը կ՚ուրախանայ, ամենքն ալ ուրախ ու զուարթ կ՚ըլլան երբ Վիլհելմ Բ. կ՚ուրախանայ:

Ինչ որ ալ ըլլայ, ապագան ինչ որ ալ ծածկած ունենայ իր ծոցին մէջ, ներկայ ժամանակն ալ ինչ որ ալ ունենայ իր ծոցին մէջ, ներկայ ժամանակն ալ ինչ որ ալ ունենայ իր ծոցին մէջ, որ հնագոյն անդրագոյն իր նախալեզուովն, իր ոչխարն ալ ոչխարի կերպով կ՚ուրախանայ երբ տէրը կ՚ուրախանայ, ամենքն ալ ուրախ ու զուարթ կ՚ըլլան երբ Վիլհելմ Բ.ի ամուսնութիւնը փառաւոր ապացոյց մ՚է այս ճշմարտութեան: Ո՛չ ումիք գաղտնիք է Գերմանիոյ մէջ թէ այր և կին յոյժ սիրով են. և գերման ընտանեկան բարոյականի է՛ն հիանալի նմոյշը կ՚ներկայացնեն Հանգուցեալ Կայսրուհին գերման հասցիկնոջ [տանտիկնոջ] ընտիր մէկ օրինակն է, ամուսնական, մայրական, ընտանեկան ամէն առաքինութիւններով օժտուած, որ ինքզինք նուիրած է իր քաղցրէ և գեղեցիկ զաւկներուն կրթութեան և բարօրութեան: Վեց մանչերն ալ զինուոր են կամ պիտի ըլլան [մէկը՝ նաւազ]: Հայրերնին իրեն հետ չի պատցներ զանոնք — մի միայն՝ որպէս զի ընդհատած չըլլայ անոնց ուսումնքը: Զարքաշ կ՚մեծնան վեցն ալ, հասարակ զինուորի վարժութիւններ կ՚ընեն, և ամենքն ալ իրենց սպայական աստիճաններէը մէկիկ մէկիկ պիտի ստանան, կամաց կամաց: Եթէ դպրոցական ուսմանքին աւարտեն, պիտի արձակուին աշխարհ մեծ դպրոցին մէջ, պիտի ճամբորդեն մէկ մէկ երկիր, մէկ մէկ ովկիանոս, և իրենց հօր ճամբորդութիւնները լեցուող սիւնակներն օր մ՚ալ պիտի լեցուին վեցեքին իշխաններուն ուղեւորական չահատակութիւններովը: Այսպէս ծրագրած է իրենց Օգոստ. հայր:

Ինչ է, ուրեմն, այս ուժով նկարագրի տէր երիտասարդ ինքնակալին մեծ խոչընդոտն: — Ապագան միայն գիտէ: Բայց իր հպատակները վստահ են որ երբ պատերազմ ծագի, Վիլհելմ Բ. գերման բանակին էն կարող հրամանատրն եւ էն կտրիճ զօրականը պիտի երեւի առաջին գծերուն վրայ. թէ գերման մարտանաւեր իր յատկագծերուն համեմատ պիտի չարժին, և վեր պիտի բռնեն միշտ արծուենիշ դրօշը թէ քանի որ ողջ է Վիլհելմ Բ., Ալզաս–Լոռէն ետ պիտի չտրուի Ֆրանսայի, և թէ խաղաղութեան ժամանակ ալ, Գերմանիա, այսպէս թէ այնպէս, պիտի չդադրի տարածուելէ, ծաւալելէ, ընդարձակուելէ աշխարհի մէջ: Ա՛յս է ահա է՛ն յիշատակելի դէպքերէն մին ի վերջ ժ՚ամուրուն: Ո՛րպիսի խնդութեան մէջ, որ հնագոյն անդրագոյն իր նախալեզուովն, իր ոչխարն ալ ոչխարի կերպով կ՚ուրախանայ երբ տէրը կ՚ուրախանայ, ամենքն ալ ուրախ ու զուարթ կ՚ըլլան երբ Վիլհելմ Բ.ի ամուսնութիւնը փառաւոր ապացոյց մ՚է այս ճշմարտութեան: Ո՛չ ումիք գաղտնիք է Գերմանիոյ մէջ թէ այր և կին յոյժ սիրով են. և գերման ընտանեկան բարոյականի է՛ն հիանալի նմոյշը կ՚ներկայացնեն Հանգուցեալ Կայսրուհին գերման հասցիկնոջ [տանտիկնոջ] ընտիր մէկ օրինակն է, ամուսնական, մայրական, ընտանեկան ամէն առաքինութիւններով օժտուած, որ ինքզինք նուիրած է իր քաղցրէ և գեղեցիկ զաւկներուն կրթութեան և բարօրութեան: Վեց մանչերն ալ զինուոր են կամ պիտի ըլլան [մէկը՝ նաւազ]: Հայրերնին իրեն հետ չի պատցներ զանոնք — մի միայն՝ որպէս զի ընդհատած չըլլայ անոնց ուսումնքը: Զարքաշ կ՚մեծնան վեցն ալ, հասարակ զինուորի վարժութիւններ կ՚ընեն, և ամենքն ալ իրենց սպայական աստիճաններէը մէկիկ մէկիկ պիտի ստանան, կամաց կամաց: Եթէ դպրոցական ուսմանքին աւարտեն, պիտի արձակուին աշխարհ մեծ դպրոցին մէջ, պիտի ճամբորդեն մէկ մէկ երկիր, մէկ մէկ ովկիանոս, և իրենց հօր ճամբորդութիւնները լեցուող սիւնակներն օր մ՚ալ պիտի լեցուին վեցեքին իշխաններուն ուղեւորական չահատակութիւններովը: Այսպէս ծրագրած է իրենց Օգոստ. հայր:

Բայց այդ Ծովական երկիրն, Ալբիւելքէն ու Հարաւէն՝ Հիւսիսէն ու Հիւսիսէն խորհրդաւոր մագնիսականութեամբ՝ խիզախող յառաջացող ժողովրդոց ճամբուն վրայ կ՚գտնուէր՝ Ծուչկապարիկի մը գիւթութեամբ օժտուած: Ասիական և Ափրիկեան դոյն ժողովուրդք, աւելի հին և աւելի քաղաքակիրթ, ուսում տուին ու նախատիպարներ բերին Հելլէն ժողովրդահմայքերուն՝ իրարու անոխակալ մերթ իրար փճացնելու այլ միշտ իրար գերազանցելու համար: Սակայն եթէ նախատիպարներուն Ասիացիք և Եգիպտացիք տիրացած էին, մտատպարին յատակագոյն տեսութիւնն Ծուծաց Ծանիացւոց տրուած էր ունենալ: Ծոյնք առին, աւելցուցին, —եւ մերթ՝ խառագոյն ճաշակին անդիմադրելի պահանջմամբ՝ պակսեցուցին, աւելորդը վանեցին վարեցին,— և իրենց վոքր Ասիենքը կացուցին մեծ կեդրոն ու մեծ կրթարան գեղարուեստից ու գեղատուից, քաղաք արժանի դիցուհւոց դիցուհի Աֆրենասին: [*]

ԳՐԱՍԻԼԻՐ Ա.ՅՈՄ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԻ ՔՈՒՆԻԿ

ՎԱՌՆՈՒ, 5 Հոկտ.

Գուցէ այս թղթակցութիւնն հրատարակած պահուն անչնչացած ըլլայ հայ թատերաբեմի վաղեմի փայլուն վաստակաւորներէն մէկուն, Յակոբեան, Թլեանց, Յասուլեաճեան, առաւել կամ նուազ արդիւնաւէտ ու չտնդալից չըլլանէ մը ետք, իրը քաջառոյզ դար կանգուն պահելով հայ թատերաբեմին սիւնն, ու անակնկալ արագութեամբ մը անհետանալով, իրենց գործունէութեան ու արուեստին ըմբռնողութեան մէջ թերևս սաբերը, բայց ապահովապէս գերազանց նմանութեամբ մը իրենց վախճանին մէջ, լքուած, անտիրական: Պուլկարիոյ Այտոս գիւղաքաղաքին կառավարական հիւանդանոցին մէկ անկիւնը կրած ինկած է Յասուլեաճեան, թոքերու ծանր հիւանդութեամբ մը ընկճուած: Դեռ երեք ամիս առաջ քաջառ կ՚գտնուէր՝ վաղանցիկ տկարութենէ մը նոր բուժուած. հակառակ իր այն չանքերուն որով կ՚ուզէր դեռ երիտասարդական աշխուժ մը դնել իր քալուածքին մէջ, իրեն համակրողները [?] չուտով կահեցին արուեստագէտին փիլիքական անդարձ փճացումը: Դեռ վհատած չէր սակայն. խօսակցութեան մը մէջ յայտնեց ինձ թէ պիտի՝ փորձէ բեմական նոր չրջան մը սկսիլ, որուն համար նոր բէքերտուար մը պատրաստած էր:

—Բայց քալալերութիւն չիկայ, եղբայր, կ՚աւելցուներ իր խորշոմած արեւակէզ դէմքը կծկելով: Վերջին առիններս մանաւանդ չատ խեղճ մը նայած էր. տուած քանի մը ներկայացումները դատարկ սրահզ քալաբերած էին: Իր խաղացուածքին մէջ ալ խռնչկնք մը կ՚նըշմարուէր. բայց մարդուն մէջը արուեստագէտը չէր մնած. բեմին վերայ, չատ հզ, հին բարի օրերու վերյուշումով, յանկարծ կ՚ոգեւորուէր, նուազուն աչքերը կ՚առկայծէին, ձայնը ցնդող հնչեղութիւն մը կ՚ստանար. հոգիին այս խանդավառութիւնը սակայն չուտ կ՚յաղթահարուէր մարմնին ուժասպառութենէն: Եւ կ՚հեռանար՝ նկուն, պարտասած:

Շատոնց է վեր կ՚գտնուէր Պուլկարիա, որուն զանազան քաղաքներուն մէջ տարած է ամէն կարգի ներկայացումներ. ամէնքերը խնամով ու հոգածութեամբ. նոքերը, չորս կողմը տիրած անտարբերութեան եւ լքուածին բերմամբ, ա՛լ յուսահատ թափով մը, անօթի չմնալու համար միայն, հապիսի կամ ամպարաքի չըլլուն խումբի մը պէս:

Հէնց դերասանապետը ա՛լ հին քաղցր յիշատակներու խոնկովը կ՚կազդուրէր իր լկուած, փչրուած հոգին: Արեւելեան Թատրոնի կազմակերպութեան մէջ իր կատարած նշանակելի դերը կ՚պատմէր, և սրտի ճմլմտով կը յիշէր Պոլսի մէջ իր բեմական վերջին գործունէութիւնը, 93ի՞ն թէ 94ին, որ չատ կարճ տեւեր էր քանի մը անձերու ընթացքին պատճառով, որք, կ՚ըսէր, փայլուն ու քալալերիչ խօսքերով զինք ոգեւորելէ և յուսադրելէ եւ գ, յանկարծ լքած էին զինքն ու այս ու այն կողմ անհետացած: Այսր վրայ ճգած էր Պոլիսը և ատանդական թշուառ և հիւծեալ կեանք մը սկսած էր քաշկռտել օտար երկիրներու վրէ: Ու վերջապէս հայ արուեստագէտը հիմա անկանգնելի կերպով ինկած է անծանօթ ու անչուք խորշ մը, հեռու հայրենակիցներու սիրտի ներկայութենէն, միմիայնակ, անմխիթար, օտարներու անտարբեր ձեռքին տակ, հիւանդանոցի մը նեղոտ մթնոլորտին մէջ:

Իր կին, տիկին Ֆաուլեաճեան, որ զատ կ՚ապրէր էրինէն—մեր դերասաններ ընտանեկան մխիթարութենէ ալ զրկուած կ՚ըլլան ընդհանրապէս—և որ, աւելորդ է ըսել, յետին ծայր թշուառութեան մէջ ընկղմած, քաղաքին տղոցներուն մէջ մերթ կ՚պարսպուէր իր սուտերը՝ գժգո՞յն, դողդոջո՞ւն, յուզուելէ է, լսելով իր վաղեմի կենակիցին ողբագին վիճակը, ան մնունական հուսկ պարտականութիւն մը կատարելու թափին մղուած, իրար անցեր է ներկայացում մը կազմակերպելու, որուն հասոյթը յատկացնայ մահամերձ դերասանապետին յետին վայրկեաններուն սփոփմանը: Մեր օրհասական արուեստագէտներուն համար սարքուած նպաստի այս վերջին ներկայացումները մեզ ևս աբողջութեան մը չափ ագալի ու մահահոտ չեն՞ն:

* * * Անցած Դեկ. Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխանն՝ ընկերակցութեամբ իր եղբօր Ալպէր իշխանին, յանկարծ երեւցաւ քաղաքիս գլխաւոր հրապարակին վրայ, երկար գործածուած կրկնոց մը հագած եւ գլուխը պարզ քերիով մը: Կ՚պատեր հասարակ անցորդի մը պէս, ասոր անոր հետ խօսելով, ճամրուն վրայ հանդիպած խանութը մտնելով եղելով: Իշխանին անակնկալ այցելութիւնը կարեւորութիւն ունեցաւ տեղացի կամ գաղթական հայերու համար, մանաւանդ որովհետև գլխաւորապէս հայ խանութպաններու այցելեց: Դանակագործ Պ. Մարտիրոս Սերովբեանի անչուք կրպակը մտնելով՝ դիտեց անոր չինած նրբագործ դանակները, որոցմէ երեք չորս հատ գնեց, լիառատ վարձատրելով հայ չուարած արուեստաւորը: Ցետոյ մտաւ իշխանական գոհարավաճառ Պ. Բարսեմեանի վաճառատունը, ուր նըմանապէս գնումներ կատարեց և քառորդ ժամէ աւելի կեցաւ հոն՝ տեսակցելով վաճառատան երիտասարդ տիրոջ հետ: Իշխանն իր ճանչցած չըտնկալելով դարձեալ այցեց հայ սեզանաւորի մը, Պ. Նազլեանի խանութը, ուր հանգիստ առաւ, արժէքաւոր հին գրամներ գնեց, եւ վերջապէս իջաւ մինչեւ ծովեզր, ուսկէ ի՛օքսինոկրատի գրեակը վերադարձաւ: Իշխանն այժմ քաղաքիս մեհնած է Սոֆիա, ներկայ գտնուելու համար տաբեկան ռազմախրձանքներուն: Կ՚ըսուի թէ այս ճմեռ իշխանական ընտանիքը պիտի բնակի յիշեալ Վառնայի մօտիկ պալատը, փոխանակ Ֆիլիպէ կամ Սոֆիա անցընելու:

* * * Սեպտ 20 կիր. օրը Ֆիլիպէի հանրային ընդարձակ պարտէզին մէջ կատարուեցաւ արհեստագիտական մըրցահանդէս մը՝ որուն մասնակցեց ան Հարաւային Պուլկարիոյ ամէն քաղաքներէն ամէն կարգի արհեստաւորներ, իրենց ձեռագործական արտադրութիւններովը: Հայ արհեստաւորը ձեռքէ չփախցուց իր ճարտարական տաղանդը հանդիսադրելու այս չատ գեղեցիկ ու յարմարագոյն առիթ, եւ լայն տեղ մը գրաւեց յիշեալ մրցահանդէսին մէջ: Հայ արհեստաւորութեան համար յոյժ կարեւոր այս պարագային վրայ քանի մը անկարեւոր տողեր գրել անցնիլ ներելի չըլլալով, յայտրդ թղթակցութեամբ մը պիտի ջանանք բաւական մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել, դոյզն քաջալերմ մը ընծայած ըլլալու համար մեր արհեստի աշխատաւորներուն:

ԴԱՎԹԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՌՈՒՍԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Մ. Մուրավիվի Բարիզ ժամանումը կապ ունի, կ՚ըսուի, Ֆաշոտայի մասին անգլւ–ֆրանսական դժուարութեան հետ Կոմսին գաղուտան ո՛չ ծանուցուած էր նախապէ և ո՛չ գուշակուած: Ուղղակի ռուսական դեսպանատունը գնաց, եւ հէս օրէն վերջ ժամ 2ին այցելեց Մ. Տէլքասէի եւ երկու ժամու չափ տեսակցութիւն ունեցաւ անոր հետ: Իրիկուան ուշ ատեն Մ. Տէլքասէ փոխադարձ այցելութեան գնաց: Դանի մը բարեկեան թերթեր կ՚ծանուցանեն թէ Մուրավիվ կոմսի այցելութիւնը պաշտօնական է եւ իր վեհապետին կողմէն արտօնուած: Եթէ, կ՚կարծուի, Ֆրանսայի նեբքին տագնապներն իր արտաքին քաղաքականութեան վրայ ազդած էին, չատոնց ի վեր կ՚ապրէր էրինէն—մեր դերասաններ ընտանեկան մխիթարութենէ ալ զրկուած կ՚ըլլան ընդհանրապէս—և որ, աւելորդ է ըսել, յետին ծայր թշուառութեան մէջ ընկղմած, քաղաքին փողոցներուն մէջ մերթ կ՚պարսպուէր իր սուտերը՝ գժգո՞յն, դողդոջո՞ւն, յուզուելէ է, լսելով իր վաղեմի կենակիցին ողբագին վիճակը,

[*].—Մնացեալն յաջորդ Թուով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻ

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ՀԱՅԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ ՀԱՆԴԻՊԵԼ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ ՀԵՏ

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի աշխատակազմի գործունեության, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և նրա աշխատակազմի առջև դրված խնդիրների իրականացման հարցերը:

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ՀԱՅԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ ՀԱՆԴԻՊԵԼ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ ՀԵՏ

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի աշխատակազմի գործունեության, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և նրա աշխատակազմի առջև դրված խնդիրների իրականացման հարցերը:

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ՀԱՅԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ ՀԱՆԴԻՊԵԼ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ ՀԵՏ

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի աշխատակազմի գործունեության, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և նրա աշխատակազմի առջև դրված խնդիրների իրականացման հարցերը:

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ՀԱՅԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ ՀԱՆԴԻՊԵԼ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ ՀԵՏ

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի աշխատակազմի գործունեության, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և նրա աշխատակազմի առջև դրված խնդիրների իրականացման հարցերը:

Ըիժիի ընկերութեան Սեպտ.ի հաւտյին եղած է 160,000 օսմ. ոսկի, ընդդէմ 141,000/ի նախընթաց տարւոյ նոյն ամսուան։

ԱԼՊԱՆԻԱ.— Սաատէտտին փաշա որ քննութիւնները կատարելու համար Սեւ Լերան սահմանագլուխը գացած էր, Սեւ Լերան կողմէ զրկուած պատուիրակներուն հետ բանակցելով, Ալպանատւոներուն տեղական խնդիրն հաշտութեամբ վերջացուցեր է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Բոլքոնտ անուն պահակ շոգենաւն որ փորձէր կատարելու համար Սեւ ծով մեկնած էր, երեկ հոս վերադարձաւ։

ՁիՈՐԱՎԹԱՐի անկիլքան եպիսկոպոսն որ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կ'գտնուի, երեկ Ֆէներ երթալով, Յունաց Պատրիարքին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Լոյդէյ պահակ շոգենաւն, երեկ առաւօտ Ջանաքալէ գնաց, և անկէ Հայիֆա պիտի մեկնի։

ՆՆՋՈՑԻ.— Բեռլայի կառավարիչը երէկ երեկոյ Սրբոնատա Քաֆէյի մէջ գերման կայսր ու Կայսրուհւոյն հետ Պոլիս եկող գերման պաշտօնատուներուն ի պատիւ հացկերոյթ մը տուաւ։ Այս առթիւ հրաւիրեալներուն կողմէ ճառեր արտասանուելով, բարեմաղթութիւններ եղան վեհ. Սուլթանին կենաց։ Այս ճառերը «կեցցէ»ներով եւ ծափահարութիւններով ընդունուեցան։

ՈՁԻՐ.—Երէկ երեկոյ, Ղալաթիոյ Այի Նիքոլա փողոցին մէջ, կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր գատաստանի օգնականներէն Մազհար պէյի եղբայրը, 18 տարեկան Մէհմէտ պէյ, Մուսթաֆա անուն մէկու մը կողմէ սպանուեցաւ։

—Անցեալ օր, Իզմիրի մէջ Թաթար Մէհմէտ անուն մէկը ձեռքը ծրար մը Բարաթաշ փողոցէն անցած ատեն, Բէյիի դէտերէն Հասան՝ անոր հրամայած է կանգ առնել, բայց Թաթար Մէհմէտ ծրարին մէջ միայն ճերմակեղէն գտնուիլը յայտարարելով, ճամբան չարունակած է. նոյն միջոցին դէտը բէվոլվէր մը հանելով՝ Մէհմէտի վրայ մի քանի անգամ կրակ ըրած է եւ գնդակներէն մին Մէհմէտին գլխուն և երկրորդն ուսին և ուրիշ մ'ալ ձախ ոտքին հանդիպելով, զայն դիւտպատ գետինը փռած են։ Ոճրագործ Հասան փախած ատենը ձերբակալուած է։

ՄՍՁԻՐի վաճառատունն որ ի Ղալաթիա եւ Պոլսոյ կողմը, դեռ նոր հասած են մեծ քանակութեամբ «բէլըրին»ներ եւ «ժաքէթ»ներ կանանց համար, մինչև 60 ղր.է սկսելով, աղջկանց համար մինչեւ 40 ղր. է սկսելով։ Վերջին գին իսկապէս և բացարձակապէս։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Տ.Գ. Թիրեաքեան էֆ., անձնական բժիշկ Վեհ. Շահին, մանրամասն բառազննութիւն մը ղրկեր է առ Պայպ Հաուզ, Աւետարանի նոր աշխարհաբարով թարգմանութեան փորձին առթիւ, ի պատասխանի Աստուածաշունչի Ընկերութեան, որ Մատթէոսի առաջին 10 գլուխներուն նոր թարգմանութիւնն իր գնահատութեան ենթարկած էր։ Այս ճշմարտապէս բանասէր և ճշմարտապէս հայագէտ Տոքտոր նմանօրինակ աշխատութիւն մ'ալ կատարեր է Ամերոսիա Վ. Գալֆայեանի Բարիզի մէջ ապելու ձեռնարկած Ֆրանսերէն-հայերէն բառագրքին փորձին առթիւ։ Տոքտորն այս գրութիւններն երկար ատենէ ի վեր ղրկած ըլլալով, մեզ կ'հարցնէ թէ նոր ի՛նչ լուր կայ սոյն երկու հրատարակութեանց մասին։ կ'չարունակուի՞ն, կամ պիտի չարունակուի՞ն։ Իրաւ որ մեք ալ այս պահուս իրմէ աւելի բան մը չենք գիտեր այս մասին։

—Երէկնայէտ Սեպտ.26 թուով կ'գրուի մեզ.«Բրիստիանեանի Հոգաբարձութիւնը ծանոյց Ժողովրդեան թէ՝ 450 աշակերտուհիներէ աւելի չի կրնար ընդունիլ՝ չենք գիտեր անբաւականութեան պատճառ։ Տարեվոյականներն ալ կարգելու բաննուած՝ դիւրամատչելի են ամէն աղջայնոց։ Նախակրթարանի աշակերտուհւոց 100ին 25 ձրի պիտի ընդունուին, սակայն մանկապարէզի փոքրիկներուն մէջ, ձրիավարժ չընդունուիր։ Լա՛ւ էր որ կամ պաշտպաններ գտնէին աղքատիկ մանկուտյն, և կամ գէթ 10 %ն ձրի ընդունէին։ Հէնց փոքրիկին էջը գրկուէ Թագուհն ու Թաղէոսի գեղգեղէլէ և Ֆրէօպէլեան նուէրներով զուարճանալէ, մինչ իր ունեցած հասակակիցը կ'վայելէ զատոնք լիուառ։

«—Երէկնայի Մխայեալ վարժարանաց դասախօսութիւնք սկսած են առժամանակեայ դասատոյով, ցմամանուն Ս. էֆ. Աճատեանի, որ Իզմիրէ ճամբայ եղած է, որով Մխայեալի ուսուցչաց թիւը 18 կ'ըլլայ։ Աշակերտք 420 են, գետեղուած Ս. Փրկչի և Ս. Նշանի վարժարանաց մէջ։ Միացեալ Թաղ. Խորհուրդ և Հոգաբարձութիւն եռանդով մը փարած են պաշտօնին։

«—Ս. Երրորդութեան վարժարանի դասախօսութիւնք ևս սկսած են ինն ուսուցիչներով։ Աշակերտաց թիւն 250։ Սոյն Թաղ. Խորհուրդն ալ կ'աշխատի բարձրացնել վարժարանին մակարդակը։ Առաջնակարգ տնօրէն-ուսուցիչ մը բերել պիտի տան։

«—Բարեբար անձրեւներն սկսան։ Աչնանացանի հարմունքի համար ջրերը նուազ ու թանգ էին։ Յորինին գինն, որ քանի մը շաբաթ առաջ վրայ դրած էր, այժմ սկսած է տակաւ իջնել։ Աչնան աւելաւուրներն սկսած են ոգեւորութեան նշանները ցոյց տալ։»

—Վանայ Առաջն. Տեղապահն եւ Աղքատախնամի Հոգաբարձութիւնը շրջնորհակալութեան եւ երախտագիտութեան գիր մը յղած են Ս. Պատրիարք Հօր, զրկուած նպաստին համար, և կրկին ժողովրդեան կարօտութիւնն մէջ բերելով նոր նպաստ մը խընդրած են։

—Վանայ կարմրուրի թեմերէն Քեպեկէկ գիւղի ազգայիններէն՝ Աւետիս և Մարտիրոս Յովսէփեան եղբարք, վանքին կտակեր են նոյն գիւղին մէջ գտնուած Ջաղացքի մը իրենց սեփական 2/3 մասն։ Առնցմէ կրտսերը մեռնելէն վերջ, ժառանգորդներն ինքնաբերաբար կ'դիմեն Վանայ առաջնորդարանին, որ տեղեկութիւն չունէր այդ կտակէն, կ'խնդրեն խընդիրն եւ իրենց ստորագրութեամբ տեւանութիւն կ'յայտնեն կտակին գործադրութեան։ Հետեւաբար վանքը Ջաղացքի մը տէր կ'ըլլայ։

—Ուսումն. Խորհուրդն երէկ ատենապետութեամբ Տ.Գ. Թորգոմեանի, 1. Գրենական Ցանձնաժողովոյ երկամեայ համարատուութեան վրայ լսելով Աւետիսեան Բարսեղ էֆ.ի տեղեկագիրն, գոհունակութիւն յայտնեց Ցանձնաժողովոյ արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան մասին, և հրաժարականն ընդունելով, ընտրեց նոր Ցանձնաժողովն, որոյ անդամք են՝ Տ. Դէորգ եպիսկ. Երէցեան, Տ. Վռամշապուհ քհնյ. Քիպարեան. Տեարք՝ Գրիգոր Ֆէհրատեան, Գրիգոր Սուճեան, Յովնան Փալագաչեան, Պօղոս Մինասեան, Վահրամ Մարգարեան։— Ցանձնաժողովն հրաւիրեալ է յառաջիկայ Ուր. խառն նիստ մ'ընել Ուսումնական Խորհրդոյ հետ։— 2. Ուսուցչադրութեան առնելով խառեան վարժարանի Ուսուցչական մարմնոյն խնդրագիրը, պաշտօն յանձնեց իր ատենապետին, որ բանակցելով Թաղ. Խորհրդոյն հետ, գոհացում տրուի ներկայացեալ խնդրանաց։— 3. Վանայ երամեան վարժարանին միաժամ տեղեկագիրն ներկայացուած ըլլալով, յանձնուեցաւ Ց. Գուլդէն էֆ.ի, ի նախաքննութիւն։— 4. Ձեռ քննութեան որոշեց արտօնել Տիւզենճեան Նշան էֆ.ի «Համարակալութեան» վարժարանաց մէջ գործածումը։

—Երէկ Ս. Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարան չէջնելով իր տան մէջ զբաղեցաւ։

—Տնտես. Խորհուրդն, երէկ գումարեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Նշան էֆ, փափազեանի, և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։—1. Տիգրան Սիրականեան անուն ազգային մը, ասկէ առաջ Մայր-եկեղեցւոյ կտակած կալուածներէն մին վաճառման արդիւնքն, իրեն յանձնելու խնդիր ըրած ըլլալով, յանձնարարուեցաւ Մայր-եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ կտակի մանրամասնութեանց մասին պէտք եղած տեղեկութիւնները ներկայել ժողովոյ յառաջիկայ նստին, հարկ եղածն տնօրինելու համար։—2. Սամաթիոյ Նոր Թաղի Ս. Ներսէսեան կազմուածեալ ընկերութեան հաշուետումարները ասկից առաջ յանձնուած ըլլալով Պատրիարքարանի, յիշեալ Թաղի

ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՄԵԿ ՎԱՃԱՌՔԻ

ՆՈՐԱՁԻ ՄԻԱՒԹԻՒՆԸ ԵՒՏ ՍԵՐՏԻՖԻԿԱՏՆԵՐ

ՊԱՐՏԱՏԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ 12,954,532 ԳՈՐԾ. ԿԱՊԻՏԱԼ 3,000,000· ՎՃԱՐՈՒԱԾ 4,893,700

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ 1896 ՏԱՐԻՆ 2,981,236 ՀՂՈՒՄՆԵՐ 1,121,900

Ընկերութիւնս կը վաճառէ իր ներկայ գործարանը, որ կը գտնուի Պէյօղլուի մէջ, Գալաթիոյ դիմաց, Գալաթիա Սարայ փողոցին վրայ, ուր կը գտնուին նաեւ Ընկերութեան գրասենեակները եւ պահեստները։ Գործարանը կը գրաւէ 29,000 քառ. մեթր տարածութիւն։ Ունի իւր սեփական ջրհորը։

Գործարանը կրնայ գործել տարեկան 500,000 մեթր. ընդհանուր մակերեսը 102,345 քառ. մեթր։

Ընկերութեան վերոյիշեալ գործարանը կը վաճառուի ազատ եւ պարապ, ինչպէս նաեւ իր մէջ գտնուող բոլոր մեքենաները, գործիքները, կահ-կարասիները եւ ամէն տեսակ պիտոյքները։ Գործարանին մէջ կան նաեւ 21 եւ 22 մեթր երկարութեամբ երկու մեծ ջուլհակներ։ Գործարանին վրայ կան նաեւ 6 տուներ, որոնք կրնան վարձով տրուիլ։

Ընկերութեան